

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Hermes Theologicvs, Id est Synopsis totius Theologiæ, perspicuè, doctè, subtiliter, ac breviter discussa

Et In octo Partes ... distincta ...

De Poenitentia Et Reliqvis Sacramentis

Vindalium, 1646

Sect. III. An species, numerus, & circumstantiæ peccati expondendæ sint.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38867

 SECTIO III.

*An species, numerus, & circumstantie
peccati exponenda sint.*

CONCLUSIO I.

AD valorem sacramenti, species peccatorum mortalium declaranda sunt in confessione, eorumque numerus.) Prior pars probatur ex verbis illis Concilij Trident. sess. 14. cap. 5. Constat enim Sacerdotes iudicium hoc incognita causa exercere non potuisse, neque æquitatem quidem illos in pœnis iniungendis seruare potuisse, si in genere duataxat, & non potiùs in specie, ac sigillatim sua ipsi peccata declarassent. In quibus verbis non tantum includitur prædicta assertio, sed etiam ratio illius; nimirum quia Sacerdos est iudex à Deo in foro constitutus, vt ex iustitia & æquitate sententiam ferat, & iuxta peccatorum grauitatem pœnas decernat: hoc autem obseruari non potest, nisi pœnitens peccatorum species manifestet: quia cum aliæ aliis sint grauiores, non idem de singulis iudicium ferri debet, aut ea-

DE POENITENTIA. CAP. IV. 45
dem pro omnibus pœna imponi.

Cæterùm hoc intelligendum est de iis speciebus, quæ diuersæ sunt in genere moris, etsi in genere naturæ vnica sit species, verbi causa, Titius peccauit contra castitatem, sciendum est an solutam, an nuptam, an consanguineam, &c. carnaliter cognouerit. Contrà verò, si Titius occidit Fabricium, non interest scire an occiderit gladio, an hasta, an veneno, & modis similibus: ista enim non mutant speciem homicidij in genere moris; pensandæ tamen sunt circumstantiæ homicidij de quibus postea.

Posterior pars sequitur ex dictis: nam Trident. docet peccata esse declaranda quoad species & sigillatim, seu quoad numerum. Ratio etiam quam tradit idem confirmat: nam aliter iudicandum de eo qui vnum tantum hominem, aliter de eo qui plures occidit, vt per se notum est: posterior enim per se loquendo grauius offendit Deum, & maiorem pœnam meretur. Deinde praxis vniuersalis Ecclesiæ non modo priorem, sed etiam hanc posteriorem resolutionis partem satis confirmat.

Hinc primò collige, plusquam falsam esse quorundam Canonistarum sententiam, qui putant sufficere ad confessio-

nem, si quis peccatorum numerum confusè declaret hoc modo, sæpius adulterium, sæpius furtum commisi: tam enim ille qui tantum decies furatus est, dicere potest sæpius furatus sum, quàm ille qui centies; & tamen longe diuersum de vtriusque peccato iudicium ferendum esse perspicuum est.

Collige 2. peccata merè interna esse confitenda, iuxta varias interruptiones quæ in iis accidunt; quia tot sunt actus distincti à libera volùtate elicitì, & consequenter tot peccata numero distincta, quot sunt eiusmodi interruptiones. Porro quia illæ interruptiones certò deprehèdi possunt, ideò vt plurimùm satis est si pœnitens dicat, se verbi causa, per vnã horam in praua aliqua cognitione versatũ.

Collige 3. idem dicendum de peccatis quæ exterius prodeunt, quoties interrumpuntur quantum ad actum internum & externum: tales enim censentur multiplicari quoad numerum. Quod si actio externa non intertumpitur, censetur vnum numero peccatum, etsi actus internus voluntatis, vel ob distractiones occurrentes, vel alia ex causa interrumpatur. Quia scilicet cum actio externa excitata ab actuali voluntate perseueret, ipsamet actualis voluntas censetur permanere.

CONCLUSIO II. Ex circumstantiæ aperiendæ sunt in confessione, quæ aut speciem mutant, aut notabiliter, aggravant, vel minuunt.) Prima pars sumitur ex Concilio Trident. sess. 14. cap. 5. ubi ea ratio additur, quia alias peccata ipsa neque à pœnitentibus integrè exponuntur, neque iudicibus innotescunt; adeò ut de eorum gravitate rectè censere non possint, neque pro illis pœnam debitam imponere.

Hinc si quis furatus est calicem consecratum, non sufficit si dicat, se furatum esse calicem, vel aurum, sed debet exprimere eum calicem esse consecratum; quia in tali actu est duplex malitia, furti & sacrilegij. Item si quis occidit clericum, non sufficit si dicat se hominem necasse, sed debet dicere se clericum occidisse. Unde si talis circumstantia inuincibiliter prætermissa est, in sequenti confessione est declaranda, quod ut plurimum fieri non potest, nisi peccatum ipsum, cui adiuncta erat, iterum manifestetur.

Secunda pars sequitur ex dictis, quia nisi illæ circumstantiæ pateant, non potest Sacerdos cognoscere gravitatem peccati, & pœnam illi debitam. Interdum enim propter circumstantiam aggravantem, vnum peccatum multis æquivaler,

& æqualem pœnam meretur, vt patet exemplo illius qui vna vice furatur decem nummos: ille enim non minus nocet, quàm si vna vice furaretur quinque nummos, & alia totidem; & prius illud furtum his posterioribus æquiualeat, & æqualem pœnam meretur. Vt ergo valeat illius confessio, non satis est si dicat se furatum esse, sed dicere debet, se decem, nummos furatum esse. Nam sicut longè aliud iudicium ferendum est de eo, qui decem peccata commisit, quàm de eo qui vnum; ita longè aliter iudicandum est de illo, qui peccatum commisit decies grauius, vt ita loquar, quàm alter.

Tertia pars ostenditur, quia ad confessionem requiritur vt sit vera; non est autem vera, nisi peccata explicentur vt sunt: at si quis circumstantias siue aggrauantes, siue minuètes reticeat, peccata non explicantur vt sunt: quia significat aliquid esse quod non est, videlicet peccatum esse aut magis, aut minùs graue quàm sit. Ergo id quantum fieri potest, vitandum est.

Confirmatur: nam sicut circumstantiæ aggrauantes mutant morale iudicium confessarij, ita & minuentes; sicut ergo priores sunt declarandæ in confessione, saltè quando malitiã notabiliter augent, ita

DE POENITENTIA. CAP. IV. 49

ita & posteriores proponendæ sunt, quando eam notabiliter minuunt.

Dices, non spectat ad pœnitentem se excusare, sed accusare; ergo non modò necessarium non est confiteri, circumstantias minuentes, quin id per se loquendo expediens non est. Confirmatur: nam non est graue incommodum, quòd Sacerdos iudicet peccatũ esse paulò grauius quàm verè sit, aut si quod est, totum vergit in grauamen pœnitentis, qui iuri suo cedere potest.

Respondeo spectare ad pœnitentem, vt accuset se secundum rei veritatem. nõ autem supra veritatem: humilitas enim & quæuis alia virtus veritati inniti debet, cum Deus non colatur falsitate, sed potiùs offendatur; & inter conditiones confessionis veritas primo loco constituitur.

Ad confirmationem dico, fallere in re graui esse graue incommodum, in re verò leui, leue; siue autem falsitas sit grauis, siue leuis, ea non tantum vergit in grauamen pœnitentis, sed etiam per illam fit quædam iniuria confessioni, quæ debet esse vera, ita vt factum non excedat, neque ab eo excedatur. Et similiter irrogatur iniuria iudicio huic sacramentali, quod vndequaue verum esse nede pœnitentia. C

quit nisi vera sit confessio

CONCLUSIO III. Varij proponi solent casus, in quibus confessio censetur valida, etsi integra non sit materialiter.) Primus casus est, quando ex oblivione inculpabili aliquid omittitur ut patet ex Trident. sess. 14. cap. 5. Idem autem de ignorantia, vel inadvertentia sentiendum est à paritate rationis. Quòd si omissio est mortaliter culpabilis, non valet sacramentum; secus si tantum venialiter, ut si quis in disquisitione peccatorum adhibuit paulò minorem diligentiam quàm debeat, & inde omissio oriatur.

Secundus casus est, quando propter instantem mortem periculù est, ne poenitens omnia confiteri possit: tunc enim danda est absolutio, etsi confessio perfecta non sit. Quòd si data absolutione, superest satis vitæ & virium ad perficiendam confessionem, ea perficienda est, & in fine danda absolutio, quia est confessio à priori distincta.

Tertius est, quando Sacerdos non potest integrè cōfiteri, nisi reuelet aliquod peccatum in confessione auditum: multò enim maior est obligatio sigilli, quàm obligatio integritatis in confessione adhibendæ; cùm in nullo unquam casu,

DE POENITENTIA. CAP. IV. 51

etiam impendentis mortis, liceat frangere sigillum confessionis; varij tamen sint casus, in quibus peccatum mortale in confessione prætermittere licet.

Quartus est, quando ex confessione alicuius peccati, probabiliter oriri potest graue aliquod damnum, siue poenitenti, siue cuicumque alteri: præcepta enim positiua etsi, diuina, quale est præceptum de integritate confessionis, non obligant cum tanto dispendio, ex communi sententia. Caueat tamen poenitens, ne ob leues aliquas coniecturas, ex confessione alicuius peccati tale quid euenturum suspicetur.

Vbi nota in dicto casu, non differendâ esse semper confessionem, donec integrè fieri possit nam si instet præceptum confessionis, aut necessitas sumendi Eucharistiam, aut periculum mortis, debet poenitens alia peccata mortalia, ex quorum confessione nullum graue periculum timet, confiteri. Quòd si non habet nisi venialia, non tenetur in prioribus casibus confiteri, sed tantum in ultimo, in quo ex charitate propria, tutiorem salutis viam eligere tenetur.

Quintus casus est, quando non potest integra confessio institui, nisi recensatur persona complicitis, vt si quis matrem,

aut sororem cognouit: tunc enim ex mul-
torum sententia, peccatum illud in spe-
cie declarandum non est; sed satis est si
pœnitens dicat se matrem, aut sororem
concupiisse, aut simpliciter fornicatum.
Quod intellige quando tam pœnitens,
quàm complex sunt noti confessario, ne-
que alius adiri potest; nam si sit copia
alterius, ei confessio integrè facienda est,
vt omnes sentiunt. Intellige etiam, quan-
do complex ea confessione grauitè infamatur,
spectata conditione confessarij,
qualitate criminis, aliisque circumstantijs
quæ prudenter pensari debent.

Ratio autem cur in hoc casu confessio
sit valida, etsi peccatum aliquod modo
prædicto taceatur, sumenda est ex dictis:
nam si ex communi sententia, integri-
tas confessionis non ita obligat, vt
liceat manifestare Sacerdoti illud pecca-
tum, ex quo graue aliquod damnum pro-
ximo obuenturum est; certè concipi vix
potest, integritatem confessionis esse ne-
cessariam, quando non potest declarari
aliquod peccatum nisi persona complicitis
detegatur, & eatenus apud confessarium
grauitè infametur: siquidè grauitè ho-
minem infamare, est graue detrimentum
illi inferre, omnium iudicio.

DE POENITENTIA. CAP. V. 53

Dices, reuelare peccatum complicitis in confessione, non est illum infamare, quia confessarius non minùs tenetur sub sigillo celare peccatum complicitis, notum ex confessione, quàm ipsius pœnitentis. Respondeo sigillum secreti non impedire, quin complex infametur apud ipsum cōfessarium; aliàs extra confessionem graue peccatum proximi inculpate possem reuelare homini prudenti qui secretum fideliter seruatus sit: in ipsa etiam confessione possem sine necessitate, alterius peccatum deteregere, eò quod confessarius tale peccatum reuelare nequit, quæ tamen falsa & absurda sunt.

Sextum casum addunt aliqui, quando pœnitens habet casus reseruatos, cum nō reseruatis: tunc enim dicunt, posse illum confiteri solos casus reseruatos, superiori reseruanti, & ab iis absolui; reliquos uerò posse cōfiteri alteri Sacerdoti, eorumque absolutionem ab eo recipere.

Verùm doctrina ista non placet, quia cum integritas confessionis sit ex iure diuino, Sacerdos non potest nisi ex graui causa absolutionem proferre in confessionem non integram. Quòd autem superior quædam sibi peccata reseruauerit, ea ut liquet, non est causa legitima & grauis, ut absolutio ab eo possit proferri

94 TRACTATUS
in confessionem non integram Quare nō
licet pœnitenti dimidiare confessionem,
ea solum ex causa, quia cum non reserua-
ris habet quædam peccata reseruata.

SECTIO IV.

*An confessio sit necessaria necessitate
medij, an præcepti, & cuius.*

CONCLUSIO I.

Confessio necessaria est ad salutem
(necessitate mediij, iis qui post bap-
tismum in peccatū mortale lapsi sunt.)
Probat^r 1. ex loco illo Ioan 2. Quorum
remiseritis peccata, &c. In quibus verbis
continentur duæ illæ propositiones con-
ditionales, altera, si vos peccata remise-
ritis, remissa erunt. Hoc autem po-
sterius non esset verum, si sacramentum
Pœnitentiæ nō esset medium necessariū,
ad peccatorum remissionem obtinendam;
quia sine illo obtineri posset remissio
per solam contritionem, quantumcumque
vellent Sacerdotes retinere, seu non re-
mittere peccata.

Secundō eadem minor propositio ostē-
ditur ex Concilio Trident. sess. 14. cap. 2.